

Ako vznikol kresťanský sviatok Všetkých svätých a Pamiatka zosnulých, ľudovo nazývaný Dušičky?

- CZ24 News | 31. října 2022

SLOVENSKO: Sviatok Všetkých svätých a Pamiatka zosnulých nadväzujú na indoeurópsku a slovanskú tradíciu starostlivosti o mŕtvych predkov.

Pre TASR to priblížila Katarína Popelková z Ústavu etnológie a sociálnej antropológie Slovenskej akadémie vied (SAV).

“Bola natolko pevná, že prešla do kresťanského kalendára, a tiež do západoeurópskych kresťanských obradov.

Stala sa súčasťou Velkej noci, Turíc, Vianoc, ako aj Dušičiek a Všetichsvätých. Formalizovala sa v stredoveku, keď sa stala pevnou súčasťou kresťanských cirkevných kalendárov. Neskôr v podobe štátom uznaných náboženských sviatkov a dní pracovného pokoja či pamätných dní zakotvila aj v kalendári moderných európskych štátov,” povedala.

Vysvetlila, že pôvod kresťanského sviatku Všetkých svätých siaha do 4. storočia

“Vznikol vo východnej kresťanskej cirkvi ako spomienka na tých, čo pre vieru trpeli alebo položili za ňu život, v kalendári sviatkov mu pripadol termín siedmej nedele po Velkej noci. Od 7. storočia sa začal pripomínať aj v západnej cirkvi ako deň zasvätený kresťanským svätým, ktorí sa v cirkevnom kalendári neoslavovali jednotlivo, ako aj prvým kresťanom pochovaným v rímskych katakombách. V roku 835 pápež Gregor IV. ustálil termín tohto sviatku na 1. november. V tomto dátume sa slávi dodnes,” uviedla Popelková.

Na 2. november v občianskom kalendári pripadá deň venovaný Pamiatke zosnulých, ktorý sa hovorovo nazýva Dušičky

“Začiatok slávania tohto sviatku spadá do 7. storočia, keď kresťanský biskup Izidor zo Sevilly zaviedol zvyk slúžiť omše za duše zomrelých. V roku 998 Odilo, opát benediktínskeho kláštora vo francúzskom meste Cluny, preniesol pripomínanie si pamiatky zomrelých na deň po sviatku Všetkých svätých. Mnisi v tomto kláštore večer pred 2. novembrom zvonili a spievali žalmy za mŕtvych a modlili sa za ich duše a počas nasledujúceho dňa slúžili zádušné omše,” ozrejmla Popelková.

Zvyk sa podľa nej postupne rozšíril do celej západnej cirkvi a pápež Urban VI. nariadil v polovici 14. storočia, aby sa v nej pamiatka verných duší slávila ako sviatok.

Odborníčka vysvetlila, že podľa katolíckej viery prispievajú sväté omše, modlitby a dobré skutky k vyslobodeniu duší z očistca – preto sa za účinné považovali tieto praktiky práve na Dušičky alebo v ich predvečer.

“V ľudových zvykoch spojených so sviatkami Všetkých svätých a Dušičiek, ktoré boli na Slovensku zaznamenané ešte začiatkom 20. storočia, sa prelínali viaceré tradičné prvky kresťanskej viery s predkresťanskými prvkami.

V tento deň sa obdarovávali žobráci a chudobní ľudia jedlom a peniazmi, aby sa modlili za pokoj mŕtvych

Z predstavy o pohostení duší a z praktiky ponechávať nápoje, časti večere alebo omrvinky v túto noc na stole, aby sa duša predka mohla nakrmiť a neplakala, sa vyvinul neskôr zvyk dávať potraviny – čerstvý chlieb alebo špeciálne formované pečivo či malé bochníky nazvané duše – chudobným, aby sa za duše modlili,” zhrnula Popelková.

Čo sa týka zvykov spojených s hrobmi, starším zvykom je podľa jej slov pálenie sviečok ako symbolu večného svetla svietiaceho dušiam veriacich. “Súčasnému vyzdobovaniu kvetinami predchádzal zvyk hroby vyčistiť, obložiť zelenými trsmi trávy, machom či čečinou. Kladenie vencov a kvetinová výzdoba sa rozšírili až v prvej polovici 20. storočia,” uzavrela.

[ZDROJ](#)